

Zoals in de dagen van Lot

Tijdens Zijn laatste reis naar Jeruzalem vergeleek de Here Jezus de dagen die aan Zijn wederkomst vooraf zouden gaan met de dagen van Lot (Luk.17:28-33). Op beide momenten in de geschiedenis komen vele mensen plotseling en onverwacht om (Luk.17:28-29) en worden enkele anderen gered door tijdig te vluchten (Luk.17:31-33). Zullen de omstandigheden bij de “voleinding van de eeuw” ook in ander opzicht overeenstemmen met de omstandigheden in Lots tijd? Zal de toekomstige wereld om dezelfde redenen door het oordeel van God worden getroffen als de samenleving in het Jordaandal, die door vuur en zwavel werd verteerd?

De omstandigheden in Lots tijd

Over de redding van Lot en zijn beide dochters uit Sodom schrijft de apostel Petrus, dat de HERE

“[de] rechtvaardige Lot gered heeft die zwaar te lijden had door de wandel in **losbandigheid** van de zedelozen; (want deze rechtvaardige heeft, toen hij in hun midden woonde, dag aan dag [zijn] rechtvaardige ziel door [het] zien en horen gekweld met hun **wetteloze** werken” (2 Petr.2:7-8)

Volgens deze apostel werd het leven in Sodom en Gomorra gekenmerkt door een “wandel in losbandigheid” en door “wetteloze werken”. Maar wat bedoelde hij met “losbandigheid” en met “wetteloze werken”?

Wetteloze werken

Het woord “wetteloos” (Gr. *anomos*) heeft in de Bijbel soms een neutrale klank. God heeft Zijn wet gegeven aan het volk Israël, maar niet aan de heidenvolken. Israël bezit Gods wet, maar de volken hebben die niet. Daarom kon Paulus de volken aanduiden als: “hen die zonder wet zijn” (Gr. *anomois*, dus: wettelozen) en de Joden als: “hen die onder [de] wet zijn” (1 Kor.9:20-21). De dichter van Psalm 147 zegt hierover:

“Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend,
Israël Zijn verordeningen en Zijn bepalingen.
Zo heeft Hij voor **geen enkel ander volk** gedaan;
die kennen Zijn bepalingen niet” (Psa.147:19-20)

De volken zijn “wettelozen” (1 Kor.9:21). Dat is vanzelfsprekend, want God heeft Zijn verordeningen en bepalingen niet aan hen gegeven.

In 2 Petr.2:8 heeft het woord *anomos* echter een ongunstige betekenis. De inwoners van Sodom en Gomorra deden niet maar zo af en toe, per ongeluk, iets dat slecht was. Ze gingen openlijk in tegen het recht van God dat zij *kenden* (vgl. Rom.1:32), elke dag opnieuw. Ze *verzetten* zich tegen de regels van goed en kwaad die God aan de hele mensheid heeft gegeven: dat men zijn medemensen niet mag vermoorden, geen afgoden mag dienen, en een ander niet met (economisch of fysiek) geweld mag dwingen tot geslachtsgemeenschap (Gen.9:2-6, Hand.15:20). Hoewel ze wisten wat rechtvaardig was, heerste er in hun steden het grootste onrecht.

Losbandigheid van zedelozen

Het woord *athesmos*, dat in Petrus' brief als “zedeloos” is weergegeven (2 Petr.2:8), betekent letterlijk: zonder norm. En het woord *aselgeia*, dat is vertaald als losbandigheid, betekent: zonder schaamte, zonder terughoudendheid, zonder fatsoen. Wat de apostel Paulus schreef over de volkerenwereld, was in extreme mate van toepassing op de inwoners van Sodom:

“Ze zijn vervuld van allerlei ongerechtigheid, hoererij, boosaardigheid, hebzucht, slechtheid. Ze zijn vol afgunst, moord, ruzie, bedrog, kwaadaardigheid. Kwaadsprekers zijn het, lasteraars, haters van God, smaders, hoogmoedigen, grootsprekers, bedenkers van slechte dingen, ongehoorzaam aan hun ouders, onverstandigen, trouwelozen, mensen zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, onbarmhartig. Zij kennen het recht van God, namelijk dat zij die zulke dingen doen de dood verdienen, en toch doen zij niet alleen zelf deze dingen, maar stemmen ook van harte in met hen die ze doen” (Rom.1:29-32).

De stadgenoten van Lot bedreven niet alleen zelf allerlei openlijke zonden, ze verheugden zich ook over andermans kwaad. Ze hadden er plezier in om anderen misdrijven te zien plegen (Rom.1:32). Zo zijn er vandaag ook velen die zich dagelijks vergapen aan films waarin overspel, geweld en diefstal worden gepleegd.

De omstandigheden in de laatste dagen

De “dagen” die aan Christus’ wederkomst voorafgaan zullen worden gekenmerkt door wetteloos gedrag, net als de dagen van Lot. Aan de gemeente van Thessalonica schreef Paulus over de dag van de Heer:

“[Die komt niet] als niet eerst de afval gekomen is en de mens van de **zonde** geopenbaard is, de zoon van het verderf, die zich verzet en zich verheft tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is, zodat hij in de tempel van God gaat zitten en zichzelf vertoont dat hij God is... En nu, u weet wat [hem] tegenhoudt, opdat hij geopenbaard wordt op zijn tijd. Want de verborgenheid van de **wetteloosheid** werkt al. Alleen hij die nu tegenhoudt, [blijft] totdat hij weggenomen wordt. En dan zal de **wetteloze** geopenbaard worden, die de Heer <Jezus> zal verteren door de adem van Zijn mond en te niet doen door de verschijning van Zijn komst; hem, wiens komst naar [de] werking van de satan is met allerlei kracht en tekenen en wonderen van [de] leugen, en met allerlei bedrog van [de] ongerechtigheid voor hen die verloren gaan, omdat zij de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen om behouden te worden. En daarom zendt God hun een werking van [de] dwaling om de leugen te geloven, opdat allen geoordeeld worden die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid” (2 Thess.2:3-12)

In vers 3 zegt Paulus, dat de dag van de Heer pas komt wanneer “*de mens van de wetteloosheid*” geopenbaard is ¹. In vers 7 schrijft de apostel dat “*de verborgenheid van de wetteloosheid*” al werkzaam is, en in vers 8 dat “*de wetteloze*” zich uiteindelijk zal openbaren om bij de verschijning van de Messias door de adem van Zijn mond te worden verteerd ².

¹ De Telosvertaling en de oude Statenvertaling zeggen: “de mens van de zonde”. Meer recente vertalingen hebben: “de mens van de wetteloosheid”. In sommige handschriften staat namelijk *ho anthropos tees hamartias*, maar in andere *ho anthropos tees anomias*.

² De uitdrukking “zal verteren door de adem van Zijn mond” is ontleend aan Jes.11:4, waar over de Messias wordt gezegd, dat Hij “met de adem van Zijn lippen de goddeloze zal doden”. In

Wetteloosheid is dus een schakel die de dag van de Heer met de dagen van Lot verbindt.

Ongekende wetteloosheid

In zijn brief legt Paulus uit, welke vorm die wetteloosheid op de dag van de Heer zal aannemen. De mensheid zal zich laten overtuigen van het “feit”, dat de Bijbel een sprookjesboek is maar dat mensen zich kunnen ontwikkelen tot goden door goddelijke eigenschappen te verwerven – zoals alwetendheid en onsterfelijkheid. Een man, die door de apostel “de mens van de wetteloosheid” wordt genoemd, zal zich als de enige ware god presenteren. Hij zal “in de tempel van God gaan zitten” om te laten zien dat hij “god is”. Tegen alles dat als God wordt vereerd zal hij zich verzetten, vooral tegen de God van Israël, en boven zulke goden zal hij zich verheffen. Hij zal zich keren tegen “al wat een voorwerp van verering is”. Heilige plaatsen en heilige gebouwen zal hij ontwijden en heilige dagen zal hij afschaffen³. Alleen hijzelf zal nog maar worden vereerd (vers 4). De opstanding van de Here Jezus zal hij afschilderen als een fabeltje, maar hij zal claimen dat hijzelf wél echt uit de doden is opgestaan (Openb.13:3,14; 17:8) en bij zijn opstanding goddelijke vermogens heeft verworven (Openb.13:4,13,15). Hij zal beweren dat hij de God van de Bijbel vër voorbij is gestreefd (Openb.13:5,6). De satan zal de leugenachtige claims van deze machthebber met allerlei “kracht en tekenen en wonderen” bevestigen, zodat de beweringen van de wetteloze onweerlegbaar lijken. Aan het einde van de eeuw zal de wetteloosheid

Openb.19:20-21 blijkt hoe Christus met een enkel bevel de tegenstanders zal uitschakelen. Het laatste Bijbelboek noemt dat bevel: “het zwaard van Zijn mond”.

³ In het boek Daniël wordt over de heerser over het laatste wereldrijk gezegd dat hij “de tijden en de wet zal veranderen” (Dan.7:25). Deze profetie heeft in de geschiedenis voorvervullingen gehad: allereerst in het optreden van de Syrische koning Antiochus IV Epiphanes. Tijdens de Franse revolutie wilde men de week van zeven dagen vervangen door een tiendaagse periode, de sabbat, de zondag en alle christelijke feestdagen afschaffen en in plaats daarvan gebeurtenissen herdenken die met de revolutie verband hielden. Van dit voornemen werd echter spoedig afgezien. Tijdens communistische revoluties werd de kalender ook veranderd. De heerser van de eindtijd zal *elk* godsdienstig gebruik afschaffen met de bedoeling om wereldwijde “eenheid” tot stand te brengen en alle volken aan zich te onderwerpen.

zich openbaren als openlijk verzet tegen de woorden van God die men *kent* maar die men veracht, net zoals dat gebeurde in de dagen van Lot.

Verborgen wetteloosheid

Over de wetteloosheid die zich zal manifesteren wanneer de dag van de Heer aanbreekt heeft Paulus gezegd, dat die in verborgen vorm al werkzaam is (2 Thess.2:7). De Engelse schrijver W.E.Vine merkte over Paulus' woorden op:

“De verborgenheid van de wetteloosheid wordt door de wereld niet herkend, want zij bestaat niet alleen uit verwarring en wanorde; het tentoonspreiden van wetteloosheid door de wetteloze zal het gevolg zijn van het streven van de machten van de duisternis om het Godsbestuur omver te werpen”⁴.

Er waren volgens Paulus in zijn tijd al krachten werkzaam die uiteindelijk zouden uitlopen op de openbaring van de wetteloze. Maar die krachten en hun uitingen werden door de meeste mensen niet als wetteloosheid herkend. Hun ware aard en het einddoel waarop ze aanstuurden was nog verborgen, en als we de woorden van de apostel mogen geloven, zijn ze nu nog steeds verborgen.

Globalisering

Paulus leefde in een tijd waarin er in Europa en het Midden Oosten een unieke politieke situatie bestond. Sinds de dagen van keizer Augustus heerste de *Pax Romana*. De Romeinen behandelden lokale culturen en godsdiensten met tolerantie en respect. Het *koinè* Grieks fungeerde in vele opzichten als de wereldtaal. Er was sprake van onderlinge samenwerking en de volken genoten een ongekennde vrede. Het streven naar eenheid leek goede vruchten te hebben voortgebracht.

Maar er zaten bedenkelijke kanten aan dit eenheidsstreven. Aan keizer Octavianus werden goddelijke eigenschappen toegedicht: men gaf hem de titel “Augustus” en op vele plaatsen in het Middellandse zeegebied

⁴ W.E.Vine, *An Expository Dictionary of New Testament Words*, Iowa Falls (no date), p.647.

werd hij toegevoegd aan het *pantheon*. De *Pax Romana* werd gehandhaafd door een tot de tanden bewapend leger van meer dan dertig legioenen dat overal ingezet kon worden, en door een gigantisch juridisch en bestuurlijk apparaat. De Romeinen wilden “voor zichzelf een naam maken” (vgl. Gen.11:4).

Mondialisering (of globalisering) is niet iets moderns. Het is een kracht die in Paulus' tijd al werkzaam was. Het is een ontwikkeling die goed en nuttig en onvermijdelijk lijkt te zijn, maar waarachter een verborgen wetteloosheid schuilgaat. De mens meent door eigen kracht tot stand te kunnen brengen wat volgens de Bijbel pas in de toekomstige eeuw door Goddelijk ingrijpen tot stand zal komen: een wereldwijd bestuur van vrede en gerechtigheid (vgl. Jes.2:1-15).

Gezondheidszorg

Een andere ontwikkeling die zich in Paulus' tijd al voordeed was de opkomst van de medische wetenschap. De Griekse arts Hippocrates die overleed in 370 voor Christus wordt beschouwd als de grondlegger van de westerse geneeskunde. Hij scheef ziekte toe aan natuurlijke oorzaken, stelde op grond van lichamelijke symptomen een diagnose, en schreef op basis van zulke waarnemingen een therapie voor. Hippocrates onderkende het belang van hygiëne, gezonde eetgewoonten, lichaamsbeweging en frisse lucht. De inzichten die uit het werk van deze arts uit de Oudheid zijn voortgekomen, hebben de mensheid veel goeds gebracht en de levensomstandigheden en de gezondheid van veel mensen sterk verbeterd.

Maar de geneeskunde heeft schaduwzijden. Vanwege haar successen meent de mensheid ziekte en gezondheid in eigen hand te hebben, en is ze geneigd om ziekte toe te schrijven aan onverantwoordelijk gedrag van de patiënt, dus aan “eigen schuld”. Medische argumenten zijn in de afgelopen eeuwen gebruikt om de wereldbevolking te manipuleren, beslist ook ten kwade. Genetische en moleculair-biologische technieken hebben de mogelijkheid geschapen om te voorspellen hoeveel kans een menselijk individu heeft om een bepaald ziektebeeld te ontwikkelen, en

om “betere” mensen te kweken door te gaan sleutelen aan het menselijk genoom. Op basis van zulke voorspellingen worden op dit moment al talloze kinderen omgebracht in de moederschoot. Vergroting van de medische kennis lijkt nuttig en wordt beschouwd als een ontwikkeling die niet te stuiten is, maar achter dit streven gaat verborgen wetteloosheid schuil: de wil van de mens om over zijn eigen leven te beschikken en heel zijn bestaan naar eigen inzicht vorm te geven. De “nieuwe mensheid” die men door technologisch ingrijpen meent te gaan scheppen, is van volstrekt andere aard dan de “nieuwe mens” die God tot stand zal brengen door Zijn Zoon. Gods “nieuwe mens” is een toonbeeld van gerechtigheid en heiligheid (Efe.4:24), maar de “nieuwe mens” van de medisch-wetenschappelijke elite is half mens en half machine, en wordt gestuurd en beheerst door externe krachten. Gods ingrijpen zal leiden tot volmaakte vrijheid, maar het ingrijpen van de technocraten voert naar ongekende slavernij.

Techniek

Een derde verschijnsel dat zich tijdens het leven van Paulus al voordeed was een snelle ontwikkeling van de techniek, vooral de civiele techniek. De Romeinen legden in heel Europa een netwerk van verharde wegen en bruggen aan. Vervoer over land kon daardoor betrouwbaar en snel plaatsvinden, en briefwisseling werd voor gewone mensen mogelijk. Romeinse ingenieurs bouwden kilometers lange aquaducten, waardoor velden konden worden bevoeid en nederzettingen van water werden voorzien. Vermogende onderdanen van het rijk konden zich vestigen in steden met een ongekend comfort. De woonhuizen van zulke mensen beschikten over warm en koud stromend water en centraal geregelde vloerverwarming.

Maar technisch vernuft heeft duistere kanten. De technisch geörienteerde mens meent dat hij de wereld kan herscheppen in een paradijs. Als hij in de waan verkeert dat er voor elk probleem een technische oplossing bestaat, wordt de techniek voor hem een afgod. Zelfs wanneer zijn technisch ingrijpen grote problemen veroorzaakt, denkt hij die wel te kunnen oplossen: met nog méér techniek! En omdat

machthebbers niet deugen, is techniek in de geschiedenis altijd misbruikt om medemensen te controleren, te onderwerpen en... te vernietigen. Vooral dat laatste zal de HEERE eens doen besluiten om te gaan “verderven wie de aarde verderven” (Openb.11:18).

In het globale eenheidsstreven en de verafgoding van wetenschap en techniek is er volgens Paulus een verborgen wetteloosheid werkzaam die haar ware gezicht zal laten zien wanneer de dag van de Heer aanbreekt. In alle tijden heeft de mens ernaar gestreefd om “als God” te zijn, om eigenmachtig te beslissen over goed en kwaad en om de aardse werkelijkheid naar zijn hand te zetten. Als het einde van de eeuw nadert zal blijken dat de menselijke prestaties op zulke terreinen niet onafhankelijk en zelfstandig tot stand zijn gekomen, maar zijn aangestuurd en geïnspireerd door boze geesten.

Samenvatting

1. De “dagen van de Zoon des mensen” die voorafgaan aan de wederkomst zullen worden gekenmerkt door wetteloosheid - net als de “dagen van Lot” in Sodom.
2. Met het woord wetteloosheid geven de Bijbelschrijvers aan dat de mensen die in die tijd leven zich zullen verzetten tegen de regels van goed en kwaad die de Schepper aan de hele mensheid heeft gegeven en deze regels opzettelijk zullen overtreden.
3. De wetteloosheid van Sodom bestond uit: schending van het gastrecht, gewelddadige verkrachting en moord (Genesis 19), onrecht in de rechtspraak (Jesaja 1:9-17), vol trots doen wat God heeft verboden (Jesaja 3:9), overspel, grootscheepse misleiding (Jeremia 23:14) en weigering om zich over de armen en behoeftigen te ontfermen terwijl men zelf leeft in ontzaglijke overvloed (Ezechiël 16:49).
4. In de tijd die aan de wederkomst voorafgaat zullen de mensen zich net zo gedragen als de inwoners van Sodom (2 Timotheüs 3:1-5, Openbaring 9:20-21), maar de wetteloosheid zal dan nog een andere vorm aannemen.

5. Men zal geloven dat de mens door technisch ingrijpen goddelijke eigenschappen kan verwerven – zoals onsterfelijkheid en alwetendheid.

6. Het eerste voorbeeld van zo'n onsterfelijk geworden mens zal een wereldleider zijn die “in de tempel van God gaat zitten en zichzelf vertoont dat hij god is” (2 Thess.2:4, Openb.13:4,8,12). Deze mens zal ogenschijnlijk zijn opgestaan uit de doden – maar in werkelijkheid zal zijn lichaam worden beheerst en bestuurd door een boze geest uit de afgrond (Openb.13:14, 17:8).

7. De wetteloosheid die zich in het rijk van deze machthebber zal openbaren, is op een verborgen manier al duizenden jaren werkzaam: in de vorm van het streven naar een wereldregering, naar mondiale eenheid, naar beheersing van leven, gezondheid, ziekte en dood door middel van de geneeskunde en naar technische en militaire macht.

* * * * *